

Protokoll Landsbyggsnätverkets styrgrupp 2023-05-10

Tid: Kl 08.30-12.00

Plats: Digitalt

Närvarande:

Jan Cedervärn, Jordbruksverket
Sofia Björnsson, LRF
Ronja Björkqvist LRF Ungdom
Svante Kaijser, Ekologiska Lantbrukarna
Louise Karlberg, Naturskyddsföreningen
Håkan Schröder, SLU
Fredrik Rangstedt, Naturvårdsverket
Irené Oskarsson, Hela Sverige ska Leva
Anders Johansson, Coompanion
Per Johansson, Tillväxtverket
Christina Milén Jacobsson, Hushållningssällskapens förbund (lämnar 11.00)
Jørgen Korning, RISE
Nina Elmsjö, Länsstyrelserna
Teija Aho, SFPO
Wenche Hansen, Matfiskodlarna

Adjungerade

Maria Ahlsved, Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet
Anna Wikström, Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet

Kansliet

Maria Gustafsson
Ulrika Holmgren

1. Mötets öppnande

Jan Cedervärn öppnade mötet och hälsade deltagarna välkomna.

2. Sekreterare

Ulrika Holmgren utsågs till sekreterare för mötet.

3. Justerare

Ronja Björkqvist utsågs till att justera dagens protokoll.

4. Föregående protokoll

Önskemål inkom om att lägga in sidnummer i mallarna för protokoll. Kansliet kommer åtgärda detta.

Styrgruppen beslutade att lägga protokollet till handlingarna.

5. Information från Näringsdepartementet och Förvaltningsmyndigheten

Maria Ahlsved berättade om några utredningar och ordförandeskapsåret.

Kommande utredningar

- Ett förberedande arbete inför ett omtag av landsbygdspolitiken. Här behöver LI-departementet hjälp av Landsbygdsnätverket.
- Hemställan om avgränsning av vattenbruk i CAP respektive HFV.
- Uppdatering av bredbandsstrategin.
- Ny planperiod för transportinfrastruktur. Trafikverket få ett inriktningsunderlag som ska ligga till grund för en proposition. Underlaget ska remitteras.
- Forte, Formas, Rymdstyrelsen, Energimyndigheten, Vinnova och Vetenskapsrådet har fått i uppdrag att komma in med analyser och förslag inför kommande Forsknings- och Innovationsproposition. Uppdraget ska redovisas senast den 31/10 2023.
- Utrikesdepartementet har inlett arbete med att ta fram en ny strategi för utrikeshandel, investeringar och global konkurrenskraft.

Ordförandeskapsåret

- Rådsarbetsgrupp (förkortad SMOR) har beslutat om fyra rådslutsatser, bland annat ett meddelande om kompetensflykt och särskilda rapporter från Europeiska revisionsrätten (ECA).
- Arbete pågår med rådslutsatser för en fjärde rapport om makroregionala strategier.
- Sverige har två möten i den officiella möteskalendern på området sammanhållningspolitik; ett tjänstemannamöte och en attachéresa.
- Generaldirektörmöte för territoriell sammanhållning och den Territoriella agendan (DGTC) kommer att äga rum i Stockholm nästa vecka. Mötet samlar generaldirektörer med ansvar för regional utveckling och fysisk planering. På programmet finns även besök av Slussenbygget och en båttur. Region Stockholm står värd.

Anna Wikström presenterade sig för styrgruppen och berättade om aktuella frågor:

Livsmedelsstrategin (LMS) 2.0.

- Arbete pågår med att ta fram åtgärdsförslag fram till Q1 2023. Propositionen är utgångspunkt och åtgärder ska bygga på förslag från näringen utifrån förändrade omvärldsfaktorer som påverkat livsmedelskedjan.
- Åtgärderna ska genomföras under mandatperioden och framåt mot 2030.

- Tillväxtverket har ett utpekat ansvar för LMS och ansvarar för uppföljande samtal. De har genomfört ett antal workshops. Vill man lämna inspel bör det ske så fort som möjligt innan maj.

Strategisk plan

- Ändring I innebär rättelser och mindre justeringar. ÖK har fått möjlighet att komma med synpunkter och målsättning är att den ska till KOM före semestrar för ett godkännande i oktober.
- Ändring II innebär ett uppdrag till Jordbruksverket och ska redovisas den 27 oktober. Ska bland annat innehålla hur man kan förlänga tider på betesmarker.

Styrgruppen frågar om representationen vid rundabordssamtal. Anna svarar att fokus varit på företag, inte myndigheter och med fokus på konkurrenskraft, lönsamhet och förenklingar. Önskemål framfördes om bredare representation från vattenbruksorganisationer, vilket Anna välkomnade. Hon uppmanade styrgruppen att sprida att det fortfarande går att komma med inspel.

Jan Cedervärn informerade att Jordbruksverket är glada över att man för första gången har öppnat en programperiod i tid och att allt är i gång.

- Arbete pågår med en första programändring (tekniska justeringar och rättelser). Jordbruksverket har även fått uppdrag att bereda underlag för en andra programändring som ska innehålla stöd för betesdrift. Sofia Björnsson förtydligar att det avser djurvälståndssättning för mjölkkor som går ute längre än vad lagen kräver.
- Jordbruksverket har fått ett uppdrag att lägga fram plan och struktur för hur AKIS-arbetet ska se ut. Uppdraget är under slutberedning och ska skickas till regeringen inom kort. I detta arbete kommer Landsbyggsnätverket och AKIS-gruppen ha en tydlig roll.
- Intensivt arbete pågår med digital markuppföljning där man ska ersätta fysiska kontroller med digitala kontroller.
- Jordbruksverket har fått ett uppdrag från regeringen att tillsammans med Länsstyrelsen titta på hur de administrativa kostnaderna för Jordbrukspolitiken kan minska.
- Arbete pågår i utredning om Sveriges arbete med EU-finansierade program. Slutrapport ska vara klar i december 2023.
- ÖK har möten under maj månad.
- Utvärderingen av Landsbyggsnätverket är i ett slutskede. Rapport kommer i maj. Utvärderingssekretariatet bereder och rapporten blir troligen offentlig i maj-juni.
- LMS ska uppdateras med fokus på näringar. Jordbruksverket bereder ett samlat inspel till regeringskansliet.

Styrgruppen frågar om inte uppdragen om effektivisering överlappar varandra, medverkan från forskning och schabloner, vallstödet som försvann och status för SAM-ansökan.

Maria svarade att Jordbruksverket utvecklat rutiner för målstyrning genom analysmöten om resultatprognoser. I både detta målstyrningsarbete och i effektivitetsuppdraget bistår nätverkskansliet myndigheten. I effektivitetsuppdraget har Jordbruksverket frågat om kansliet kan bistå med en dialoggrupp.

Jan svarade att Jordbruksverket har ökat användningen av schablonkostnader för att förenkla, att man är medveten om problemet och kommer att följa upp och analysera om det får negativa effekter. Sofia bekräftade att LRF också tycker att vallstödet är viktigt. Enda ersättningsformen som nämns i uppdraget om Strategiska planen är mjölkkor - resten är öppet. Jan svarade att ansökningsperioden för SAM har gått väldigt bra med lite krångel och få frågor. Ansökningstrycket har haft ungefär samma nedgång som tidigare år, ung 1000 färre. Inga större förändringar i ansökta arealer så produktionsvolymen verkar vara kvar. Däremot ser man en kraftig minskning för EKO.

Maria Gustafsson bad Wenche Hansen berätta om mötet med Övervakningskommittén för havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet. Wenche svarade att det vid början av förra och även innevarande period varit högt söktryck. Samtidigt fanns det pengar kvar i förra programperioden som inte längre går att lysa ut. Diskuterades att det inte går att få stöd för att göra om båtar till eldrift. Det lyftes även nackdelen med öppna utlysningar. Om pengarna ska räcka längre, skulle man istället kunna vikta ansökningarna mot varandra. Akvaponi kan inte söka stöd från landsbygdsfonden och om det anläggs i lantbruk går det inte att söka stöd någonstans.

6. Lägesrapport

Maria Gustafsson rapporterade att kansliet har genomfört en internationell konferens i dialog med regeringskansliet och DG Agri. Temat var erfarenhetsutbyte kring Rural Pact. 26 medlemsstater fanns på plats och 130 deltagare. Frågor som diskuterades var: Hur bidrar vi till långtidsvisionen? Hur får vi sektorer att samspela och bidra till visionen? Hur kan vi samarbeta bättre? Hur kan politiken få tydligare landsbygdsfokus? Arrangemang genomfördes på SLU i Uppsala. Här hade vi även besök av kommissionären för demografi och demokrati. Christina Nordin och Mathias Moberg lämnade över till spanska ordförandeskapet. Irene Oskarsson och Maria Ahlsved deltog på konferensen.

Irene Oskarsson rapporterade att hon var positivt överraskad av både Landsbygdsveckan och Rural Pact-konferensen. Hon tror att det kommer nya tankar och förväntningar som behöver tas om hand.

Rural Pact - konferensen visar att länder är både lika och olika. Sverige är mer föreningscentrerade. Viktigt att regionalpolitiker förstår att det inte bara handlar om 1.1-medel. Möten med människor ska inte underskattas. Var väldigt bra att inleda med studiebesöken, det gav en skjuts åt konferensdagen.

Maria Ahlsved berättade att departementet haft en nära dialog med arbetsgruppen vid utformning av konferensen. Maria och Mathias Moberg deltog i konferensen och tyckte att Landsbygdsnätverkets kansli har gjort ett bra förarbete med workshopen om Rural Vision och Rural Pact den 17 mars. Nu ska Regeringskansliet fylla på. Behöver hitta var det finns luckor, var behöver vi stärka upp med pakter. Bra med studiebesöken och att det var kvinnliga lantbrukare. Positivt att vi är så bra på att involvera unga. Regeringskansliet kommer delta på konferensen i Spanien.

Maria Gustafsson berättade om Landsbygdsveckan som Landsbygdsnätverket har arrangerat tillsammans med SLU och Tillväxtverket. Den bygger på arrangemang från hela Sverige, drygt 80 stycken. Ungefär hälften har varit digitala arrangemang. Under veckan genomförde arrangörerna en invigning och ett avslutningsspanarsamtal där Ronja Björkqvist deltog.

Ronja Björkqvist berättade att största intrycket var att vi skapade arena för både lantbruk och landsbygd. Var väldigt imponerad av programmet och bredden av det. Är positivt överraskad - särskilt över att unga fick så mycket plats.

Maria Gustafsson informerade om kampanjen Goda nyheter som tagits fram av Landsbygdskommunikatörerna. Kampanjen har ett ramverk där medlemsorganisationer kan fylla på med egna exempel på vad man gjort med EU-pengar. Landningssidan har haft 812 sidvisningar och en ökning på sociala medier. Här har man hittills fått 1 300 reaktioner, bästa exemplet är spökfiske och trädhotellet. Flera medlemmar har spridit filmen själva, bland annat LRF, Sametingen och Coompanion. Kommunikatörerna bedömer utifrån statistiken att man har lyckats nå en bredare allmänhet och yngre i storstäder.

Maria berättade slutligen att Veronica Andrén har fått en ny tjänst på Länsstyrelsen i Östergötland där hon ska arbeta med beredskap. För att ha nödvändig expertis, upphandlar vi konsulter. Det handlar om en 50% tjänst och en 75% samordnartjänst för de två projekten som har beviljats. Även Sara Uddemar och Tobias Henning kommer att arbeta med projekten.

Styrgruppen frågade hur många anbud som har kommit in, om upphandlingen är tidsbegränsad, om kompensationsodling, om målstyrningsprocessen, om lantbrukardagar och om kompetensrådet.

Maria Gustafsson svarade att det är en kvalificerad upphandling och öppnas därför först nästa vecka. Den har spridits enligt Jordbruksverkets riktlinjer. Upphandlingen är tidsbegränsad till ett år men det finns möjlighet till förlängning. Jordbruksverkets målstyrningsprocessen har sjösatts, dvs hur stöden i strategiska planen levererar till uppsatta mål. Nu är det fokus på statistik men den ska bli mer kvalitativt säkrad. När prognoser kommer förväntas Landsbygdsnätverket stämma av medlemmar inför analysmöten. Innovationssupporten brukar vara på plats vid

Lantbrukardagar. Operativa gruppen för ägarskiften har tagit fram attraktivitetsindex. Ronja kompletterade med att SLU och JV ska göra en [undersökning](#) om psykisk ohälsa. Det finns förväntningar på att Landsbygdsnätverket ska förstärka arbetet. Jan berättade att JV har, med finansiering från Landsbygdsprogrammet, tagit fram en strategi för arbetsmiljö i Jordbruk som ska spridas. Här ingår även psykisk ohälsa.

Styrgruppen beslutade att lägga rapporten till handlingarna.

7. Ekonomisk lägesrapport

Maria Gustafsson informerade att på septembermötet kommer vi att ta upp behov av ändringar i budgeten. Det beror bland annat på beslutet av fiskeri- och vattenbruksprojekten samt att vi ännu inte fått besked om hur mycket pengar som förts över från föregående år, exempelvis från Gröna kluster.

Maria rapporterade också att vid ett linjärt utfall, skulle vi upparbetat 17%. För närvarande är utfallet 11% i snitt. Eftersom uppstart av nya aktiviteter tar tid, ligger utfallet för kansliets lönekostnader på en högre andel, medan aktiviteter ligger på en lägre andel. Nu kommer två tjänster i kansliet att upphöra utan att vi ersättningsrekryterar vilket gör att kanslikostnaderna kommer att minska. I nuläget upparbetar vi TA-medel från Landsbygdsprogrammet, från i höst belastar vi TA-medel från Strategiska planen.

Styrgruppen beslutade att lägga rapporten till handlingarna.

8. Omröstning och beslut vice ordförande

Maria Gustafsson redogjorde för att kansliet har fått tre nomineringar till vice ordförande; Sofia Björnsson, Anders Johansson och Lovisa Westling, se bil 9. Samtliga står till förfogande.

Styrgruppen genomförde en sluten omröstning i Zoom där Sofia Björnsson fick flest röster. Utifrån röstningsresultatet beslutade styrgruppen enhälligt att utse Sofia Björnsson till vice ordförande.

9. Beslut riktlinjer för medlemsengagemang och grupper

Ulrika Holmgren redogjorde för de viktigaste ändringarna i förslaget till riktlinjer, se bil 9. Dessa är bland annat

- uppdrag utifrån GJP och HFV-programmet
- olika typer av engagemang
- roll och ansvar för analys- och utförargrupper

Vid förra styrgruppsmötet framfördes önskemål om att se över reglerna för arvoden. Eftersom detta i så fall även innebär en ändring av stadgarna och beslut av Jordbruksverkets generaldirektör. Frågan kommer därför beredas i höst.

Styrgruppen beslutade

att godkänna Riktlinjer för medlemsengagemang och grupper med följande ändringar:

- Styrgruppen beslutar **utifrån prioriterade temaområden** vilka **analysgrupper** ska inrättas...sid 3)
- Ta bort "en" (utförargrupp) i ruta 4 på sid 3 samt i punkt 4 på sid 5.

10. Avslut mötets första dag

Protokoll Landsbyggsnätverkets styrgrupp 2023-05-11

Tid: Kl 13.30-17.00

Plats: Digitalt

Närvarande:

Jan Cedervärn, Jordbruksverket

Sofia Björnsson, LRF

Ronja Björkqvist LRF Ungdom

Svante Kaijser, Ekologiska Lantbrukarna

Louise Karlberg, Naturskyddsföreningen

Håkan Schröder, SLU

Fredrik Rangstedt, Naturvårdsverket

Lovisa Westling, Lokal utveckling Sverige

Anders Johansson, Coompanion

Per Johansson, Tillväxtverket

Christina Milén Jacobsson, Hushållningssällskapens förbund (lämnar 11.00)

Jørgen Korning, RISE

Nina Elmsjö, Länsstyrelserna

Teija Aho, SFPO

Kansliet

Maria Gustafsson

Ulrika Holmgren

Johanna Larsson

Veronica André

Maria inledde med att Jan Cedervärn, som vid gårdagens möte ersatte Tjitte de Vries, kommer ersättas av den nyvalda vice ordföranden. Sofia Björnsson tackade för förtroendet och startade mötet.

11. Information och dialog om kort presentation av Landsbyggsnätverket

Maria föredrog den presentation av Landsbyggsnätverket som kansliet tagit fram, se bil 10.

Styrgruppen önskade

att formuleringen *direkta kostnader* tonas ner.

att analys- och utförargrupper nämns på sidan *Så här jobbar vi*.

att lägga till en bild som beskriver jordbruks- och landsbygdspolitik (även europeisk politik).

12. Beslut om form för verksamhetens lägesrapportering tillika styrgruppens kvartalsvisa resultatuppföljning

Maria beskrev att lägesrapporten är styrgruppens verktyg för att kunna styra och följa upp verksamheten. För bakgrund, se bil 11.

Styrgruppen kom med följande medskick.

	Vad fungerar bra idag?	Vad bör ändras och då på vilket sätt?
Ska det vara skriftlig rapport inför mötena och/eller muntlig under mötena?	<ul style="list-style-type: none">• Både skriftligt och muntligt.• Vad som är på gång är intressant• Särskilt viktigt med muntlig dragning (men skriftligt är också bra). Önskemål att ha en muntlig dragning av hela lägesrapporten. Kan vara viktigt framförallt i början av perioden.	<ul style="list-style-type: none">• Går det bra eller dåligt? Hur ligger vi till mot plan? Vilka utmaningar finns?• Lyft fram utmaningar och problem• Lärande är viktigt!• Lägga till hur styrgruppens nätverk kan komplettera arbetet i olika grupper.• Tematiska redovisningar? Kan ex. handla om podd (tema och funktion).• Fördjupade tematiska rapporter - kanske ha två per möte? Fokusera på aktiviteter som varit lyckade, varför det varit så men även om ngt inte gått så bra och anledning till det. Målsättning att få till dialog och samarbete mellan olika grupper och styrgruppen.• Bör vi sprida lägesrapporten till personer/organisationer i olika grupper?
Hur ska strukturen i den skriftliga rapporten vara?		<ul style="list-style-type: none">• Enhetlig och översiktlig struktur(fastställd). Alla projekt ska finnas med.• Svårt att överblicka rutsystemet.• Styrgruppen behöver hjälp att kunna överblicka hur läget är.• Koppla utfall till mål i aktivitetsplan.• Tabeller ok men gärna text som är kommenterande.

		<ul style="list-style-type: none">• Tydligare struktur för om det är projekt eller annan verksamhet.• Lägg till innehållsförteckning och hierarki. Ev. en resumé i inledningen.• Jobba med rubriksättning. Ex. rubrik arbetsgrupper/medlemsvård/övrigt.• Målmatrisen kan ligga i en bilaga (i liggande format).• Lägg till sidnummer
--	--	---

Styrgruppen beslutade

att kansliet i möjligaste mån ska verkställa ändringar i lägesrapporten utifrån styrgruppens medskick.

13. Beslut ordförande för gruppen Hållbara blå näringar

Veronica Andrén berättade om Andreas Pettersson som kansliet föreslår som ordförande för gruppen Hållbara blå näringar från och med 1 juni 2023, se bil. 12.

Styrgruppen beslutade

att godkänna Andreas Pettersson som ordförande för gruppen Hållbara blå näringar i enlighet med kansliets förslag.

14. Rapport nyaktivering medlemmar och beslut nya medlemmar

Veronica Andrén informerar att nyaktiveringen av medlemmar har haft som syfte både få klarhet i vilka organisationer som vill vara medlemmar och uppdatera kontaktuppgifter. Av de nästan 130 organisationer som var medlemmar vid årsskiftet, har 80 av dem nyaktiverat sitt medlemskap. 15 organisationer kommer eventuellt falla bort.

Ansökan nya medlemmar

Maria Gustafsson presenterade ansökningar från nya medlemmar enligt bil 13. Sjömatsfrämjandet är ett aktiebolag men uppfyller i övrigt villkoren för medlemskap. Sveriges Grisföretagare är en branschförening som främjar medlemsföretags intresse och uppfyller också villkoren för medlemskap. Leader kring Göta älv och Sävveån har redan medlemskap via LUS. Herresta Lada är ett företag inom konsult- och eventbranschen och uppfyller därför inte villkor för medlemskap.

Styrgruppen beslutade utifrån kansliets rekommendationer

att godkänna Sjömatsfrämjande och Sveriges Grisföretagare som medlemmar.

att avslå Herresta Ladas ansökan om medlemskap.

att informera Leader kring Göta älv och Sävån att de redan har medlemskap via LUS.

15. Fördjupad lägesrapport - Gröna Kluster-projektet

Johanna Larsson berättade att projektet startade i maj 2022 utifrån ett initiativ av fem gröna kluster från runt om i landet. Det finns 17 kluster som ingår i projektet med olika nivåer vad gäller utveckling och aktivitetsnivå. Gemensamt är att de vill arbeta regionalt för utveckling av gröna näringar och livsmedelskedjan. Projektet ska bland annat arbeta med gemensamma träffar för kunskaps- och erfarenhetsutbyte, omvärldsbevakning, krisberedskap, självförsörjning, regler och villkor samt kapitalförsörjningsfrågor. Mål för projektet är exempelvis att genomföra två fysiska och två digitala träffar, tre tematiska möten samt att bidra till 18 branschöverskridande och/eller geografiöverskridande samarbeten. Man ska även inventera testanläggningar.

Hittills har projektet haft 6 nätverksmöten, 7 styrgruppsmöten, ett fysiskt möte, ett antal aktörsgemensamma möten samt möte mellan två kluster. Man har även arbetat med studentuppdrag, testbäddar och ska framöver delta på mässor och samla goda exempel. Den 30–31 maj kommer man ha ett fysiskt möte på Gröna Klustret Nuntorp.

Styrgruppen frågade om hur finansieringen efter projektets slut ska se ut. Johanna svarade att en del i projektet är att ta fram en modell för fortsatt samarbete. Samtidigt så har projektet varit väldigt kostnadseffektivt och det som kostat har varit att etablera kontakten och tydliggöra nyttan. Johanna svarar att den egentliga nyttan är att koppla samman kluster över hela landet och att de ska inspirera varandra. Maria kompletterade att kluster jobbar mycket med kombinationen miljö och klimat och lönsamhet.

16. Nästa möte

Maria Gustafsson informerade att nästa styrgruppsmöte den 12–13 september ska vara ett fysiskt möte, lunch till lunch. Styrgruppen föreslog Västra Götaland alternativt Norrbotten. Önskemål att välja en plats med bra tågförbindelser.

Styrgruppen beslutade att

ge kansliet i uppdrag att välja lämplig plats för mötet utifrån tillgänglig. Besked om detta inom två veckor.

17. Övriga frågor

Nina Elmsjö tipsade om [Living Lab](#) (med nio hubbar) som är ett sätt att arbeta och där målgruppen är kvinnor.

Håkan Schröder informerade om [projekt](#) med inriktning företagsledning och entreprenörskap.

Maria Gustafsson informerade om kunskapsnaven. GD har beslutat hur arbetet ska läggas upp för AKIS coordination body. AKIS -gruppen kommer utökas ibland för att kunna tillgodose dessa behov.

18. Avslutning

Sofia Björnsson tackade deltagarna och avslutade mötet.

Ulrika Holmgren
Sekreterare

Ronja Björkqvist
Justerare

